

Langendul, keda omaksed ära ei viinud, maeti Rägavere mõisa kalmistule kabeli juurde kahe ütihauda.

Eesti Vabadussõja Rägavere mälestusmärk

Asub Lääne-Virumaal, Sõmeru vallas, Rägavere külas. Rägavere mõisa lähedal Rakvere-Rannapungerja maantee ääres, Kuremoka kinkal. Mälestusmärgi avati 13. septembril 1931. a. mälestamaks 1918. a. 15. detsembril Rägavere lahingus langenuid eesti sõjamehi. Mälestusmärgi rajamise algatajaks oli Rägavere 6-klassilise kooli juhataja Aleksander

Mikkal. Tõbis

osalesid seitskondlikud organisatsioonid ja kohalikud talumehed, kes töid igatüüsi oma maadelt kolm põllukivi, mis ehitusmeister paika pani.

Punavõimna kehtestamise järel 1940. a. tuli

mälestusmärk häviada, ülesanne usaldati kohalikele meestele, kellesi paljud olid ise ehituse juures olnud. Püüti salilistada nii palju kui võimalik, ülejäänine lihvitud kiviaga osa peideti maasse.

Saksa okupatsiooni ajal õnnestus 13. septembril 1942. a. mälestusmärk taastada erisisel kujul.

Nõukogude okupatsiooni ajal 1944. a. mälestusmärk õhuti NKVD sõdurite poolt

vähikeseks tükkideks. Eesti Vabadussõda ja Rägavere mälestusmärki jäi meenutama vaid kasvav põltskask ja osaline viirpuuhetk.

Rägavere lahingu mälestusmärk avati kolmandal korda 1. juulil 1989. a. arhitektiks Freddy Tomps ja ehitajaks Toivo Põdramägi. Uude kivide vahele on kinnitatud ka tükike vana samba kivist.

Mälestuskivi Rägavere lahingus hukkunutele

Rägavere lahingut, kui nõukogude vene kodusõja võidukat lahingut meenutati suurejooneliselt 1967. a., kui tähistati oktoobrirevolutsiooni 50. aastapäeva. Rägavere lahingu paigas käis üliühildiline matkagrupp ning pandi Rägavere lahingu mälestuskivi Tartu kommunistlikule polgule, mis asub vaid kilomeetri kaugusel eeslastele pühendatud mälestusmärgist.

Rägavere mõisa ja Vaekilla vahel.

Tinaseks on metallivarjand viinud ära uhke bareljeeft suurust granitkiviit

Vabadussõja tähistel
Sõmeru vallas

REGIOONIAALKMINISTR
VALITSEKISALA

KÜSK

Kodanikuühiskonna
Sihtasutus

KODANIKUÜHISKONNNA TOETUSEKS

Eesti Vabariik algas 28. novembril 1918.a. varahommikul, kui nõukogude Vene 6. diviisi väeosad sõda kuulutamata ründasid Narvat. Lõunaks jõudis Narva Eesti 1. diviisi ülem kindralmajor

Aleksander Tõnisson, kes võitis Eesti kaitselahingute üljõuhimise enda kätte.

Vaenlase ülekaalukate jõudude survel olid Eesti

kaitseväed sunnitud Narvast lahkuma. Algasid Eesti 1. diviisi rasked taandumislahingud, mis kestsid 1. jaanuarini 1919. Jalaväe ja soomusrongide nr. 1 ja 2 ühiste jõududega osutati vaenlasele jätkätähtsust vastupanu.

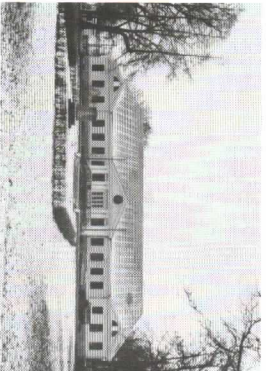

Vaenlase kahalletung Rägavere all algas 15. detsembril 1918. Rägavere kaitse Eesti 5. polgu 2. pataljon alampolkovnik Nikolai Reegi

juhmisel, keda ründas ülekaalukate

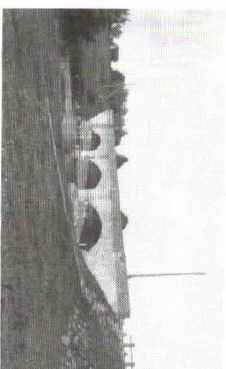
jõududega Tartu kommunistlik kätüpoik. Rägavere mõisa kaitsetele osutas abi **soomusrong nr. 1**, mis ajas oma hävitava tulega nurja Vaeküla jaama juures punanadruste dessantsalga rünnaku.

Eesti 4. polgu oli äge kaitselahing **Uhtua mõisa** juures ja Kunda küla ümbruses.

Eesti Kaitseväge staap ja 1. diviisi komandör Aleksander Tõnisson asusid

sel ajal Uhtua külas, Hõbeda talus.

Edukat kaitselahingut pidas 5. polgu 1. pataljon **Sami silla** lähisteil.

5. polgu 5 rood Kankkülas Rägavere vallamaja lähisteil, kuid õhtuks olid nad sunnitud taanduma Vinni mõisa summas, kui vaenlased vallutasid Rägavere mõisa. Samuti lahkus rinde staap ja 1. diviisi ülem Aleksander Tõnisson Hõbeda talust.

16. detsembril hüivasid punaväed Rakvere. Selleks ajaks olid Rakverest lahkunud kõik Eesti väeosad ja soomusrongid.

Teadaolevalt langes Rägavere lahingus Eesti poolt 9 võitlejat, nimeliselt on teada leitnant Raamat (Tapal), Juhhan Lugenberg, Johannes Mathiesen, August Männi.

